

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ BİLGİ NOTU

AMAÇ 14: SUDAKİ YAŞAM

Sürdürülebilir kalkınma için okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir şekilde kullanmak

Amaç 14, deniz ve kıyı ekosistemlerinin korunması ve sürdürülebilir kullanımını, deniz kirliliğinin önlenmesini, balıkçılığın bilimsel verileri esas alarak ve sürdürülebilirlik ilkelerini gözeterek şekilde yönetilmesini, küçük ada ülkelerinin ve az gelişmiş ülkelerin deniz kaynaklarından sağladıkları ekonomik faydanın deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve yönetimi ile artırılmasını amaçlamaktadır.

Dünya’da Genel Görünüm

- Deniz kaynakları, 2010 yılında dünya nüfusunun yüzde 37'sini temsil eden kıyı topluluklarında yaşayan insanlar için özellikle önemlidir.
- Küresel deniz balık stoklarının biyolojik olarak sürdürülebilir seviyelere oranı 1974'te yüzde 90 iken 2013'te yüzde 69'a geriledi.
- 2014'te, ulusal yetki sınırlarında (denizden 200 deniz mili kadar) bulunan marin sistemlerinin yüzde 8,4'ü koruma altına alındı. 2000'den 2016'ya kadar, korunan önemli marin biyolojik çeşitlilik alanlarının payı yüzde 15'den yüzde 19'a yükseldi.
- Kıyı ötrofikasyonundan en çok tehlike altında bulunan beş büyük deniz ekosistemi olan Bengal Körfezi, Doğu Çin Denizi, Meksika Körfezi, Kuzey Brezilya Rafı ve Güney Çin Denizi 2010 yılında toplam 781 milyon kıyı nüfusu için ekosistem hizmeti sağlamıştır.

Hedefler

14.1 2025'e kadar her türlü deniz kirliliğinin, deniz atıkları ve besin maddesi kirliliğini de içerecek şekilde özellikle kara kökenli faaliyetlerden kaynaklanan kirliliğin, önlenmesi ve kaydadeğer miktarda azaltılması

14.2 2020'ye kadar, deniz ve kıyı ekosistemlerinin belirgin olumsuz etkilerinin önlenmesi için, dayanıklılıklarının artırılmasını içerecek şekilde sürdürülebilir şekilde yönetilmesi ve korunması, ve sağlıklı ve üretken okyanusları elde etmek amacıyla bu ekosistemlerin iyileştirilmesi için harekete geçilmesi

14.3 Okyanus asitleşmesinin etkilerinin, her seviyede bilimsel işbirliğinin geliştirilmesi yolunu da içerecek şekilde, ele alınması ve en aza indirilmesi

14.4 2020'ye kadar balık stoklarını mümkün olan en kısa zamanda eski durumuna getirmek ya da en azından biyolojik karakteristiklerine göre maksimum sürdürülebilir ürünü verecek seviyelere ulaştırmak için balık hasadının etkin bir biçimde düzenlenmesi; aşırı avlanma, yasa dışı, kayıt dışı ve kural dışı balıkçılık ve doğaya zararlı balıkçılık uygulamalarının sona erdirilmesi ve bilime dayalı yönetim planlarının uygulanması

14.5 2020'ye kadar kıyı ve deniz alanlarının en az yüzde 10'unun, ulusal ve uluslararası yasalarla uyumlu bir şekilde ve mevcut en iyi bilimsel bilgi temelinde korunması

14.6 2020'ye kadar, gelişmekte olan ve en az gelişmiş ülkelere yönelik uygun ve etkin özel ve lehte muamelelerin, Dünya Ticaret Örgütü balıkçılık teşvikleri müzakerelerinin bütünleşik bir parçası olması gerektiği kabulüyle, aşırı kapasiteye, aşırı avlanmaya yol açan sübvansiyonların yasaklanması; yasa dışı,

kayıt dışı ve kural dışı balıkçılığa (YKK) neden olan sübvansiyon türlerinin kaldırılması, benzeri yeni sübvansiyonlardan kaçınılması

14.7 2030'a kadar, Gelişmekte olan Küçük Ada Devletlerinin ve En Az Gelişmiş Ülkelerin, balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği ve turizmin sürdürülebilir yönetimi dahil, su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımından sağladığı ekonomik faydanın artırılması

14.a Okyanus sağlığının iyileştirilmesi ve gelişmekte olan ülkelerin, özellikle Küçük Ada Devletleri ve En Az Gelişmiş Ülkelerin kalkınmasına deniz biyolojik çeşitliliğinin katkısının artırılması amacıyla, Deniz Teknolojisi Transferine İlişkin Hükümetler arası Oşinografi Komisyonu Kriterleri ve Rehberleri doğrultusunda, bilimsel bilginin artırılması, araştırma kapasitesinin geliştirilmesi ve deniz teknolojilerinin transfer edilmesi

14.b Küçük ölçekli olta balıkçılarının deniz kaynaklarına ve pazara erişiminin sağlanması

14.c "İstedığımız Gelecek" belgesinin 158. paragrafında da belirtildiği üzere, okyanuslar ile kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda yasal çerçeveyi belirleyen BMDHS'de yansıtıldığı şekilde okyanuslar ile kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımının geliştirilmesi

AMAÇ 15: KARADAKİ YAŞAM

Karasal ekosistemleri korumak, iyileştirmek ve sürdürülebilir kullanımını teşvik etmek, ormanların sürdürülebilir kullanımını sağlamak, çölleşmeyle mücadele etmek, arazi bozunumunu durdurmak ve geriye çevirmek ve biyoçeşitlilik kaybını durdurmak

Amaç 15, ormanların sürdürülebilir biçimde yönetilmesi, bozulmuş toprakları iyileştirme ve çölleşme ile başarıyla mücadele etme, bozulmuş doğal yaşam alanlarını azaltma ve biyoçeşitlilik kaybını sona erdirmeye odaklanmaktadır. Tüm bu çabaların birleşimi, ormanlara ve diğer ekosistemlere doğrudan bağlı olanlar için geçim kaynaklarının korunmasını, biyoçeşitliliğin gelişmesini ve bu doğal kaynakların faydalarının gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacaktır.

Dünya’da Genel Görünüm

- Ormancılık alanındaki küresel net kayıp, 1990'larda yılda 7,3 milyon hektardan, 2010-2015 yıllarında 3,3 milyon hektara geriledi.
- 2000'den 2016 yılına kadar korunan alanlar tarafından kapsanan küresel karasal, iç tatlısu ve dağlık önemli biyoçeşitlilik alanlarının oranı 2000'den 2016'ya kadar sırasıyla yüzde 16,5'ten yüzde 19,3'e, yüzde 13,8'ten yüzde 16,6'ya ve yüzde 18,1'den yüzde 20,1'e yükseldi.
- 2015 yılı itibarıyla, 23.000'in üzerinde bitki, mantar ve hayvan türünün yüksek bir yok olma ihtimali ile karşı karşıya kaldıkları biliniyordu. İnsan faaliyetleri, Dünya tarihinin normalinde olduğundan üç kat daha büyük oranlarda türlerin yok olmasına neden olmaktadır.
- 1999 yılından bu yana, 120 ülkeyi etkileyen yasadışı ticarete en az 7000 hayvan ve bitki türü tespit edildi.

Hedefler

15.1 2020'ye kadar, uluslararası anlaşmaların getirdiği yükümlülükler doğrultusunda, özellikle ormanlar, sulak alanlar, dağlar ve kurak alanlar olmak üzere, kara ve iç tatlı su ekosistemlerinin ve bunların hizmetlerinin korunması, restore edilmesi ve sürdürülebilir kullanılması

15.2 2020'ye kadar, her türlü ormanın sürdürülebilir yönetiminin uygulanmasının teşvik edilmesi, ormansızlaştırmanın durdurulması, ormansızlaşmış arazilerin restore edilmesi ve ormanlaştırma ve yeniden ağaçlandırmanın küresel olarak ciddi miktarda artırılması

15.3 2020'ye kadar, çölleşmeyle mücadele edilmesi, çölleşmeden, kuraklıktan ve sellerden etkilenen yerleri de içermek üzere bozulmuş kara ve toprakların yenilenmesi ve arazi-kaybından kurtulmuş bir dünyaya ulaşmak için çaba gösterilmesi

15.4 2030'a kadar dağ ekosistemlerinin, sürdürülebilir kalkınma için vazgeçilmez olan faydalarını sağlama kapasitesini geliştirmek için, biyolojik çeşitliliği de içerecek şekilde, muhafazasının sağlanması

15.5 Doğal habitatların bozunmasının azalması için acil ve kaydadeğer tedbirlerin alınması, biyoçeşitlilik kaybının durdurulması ve 2020'ye kadar tehdit altındaki türlerin korunması ve tamamen yok olmasının engellenmesi

15.6 Genetik kaynakların kullanımından ortaya çıkan faydaların adil ve hakkaniyetli paylaşımının sağlanması ve genetik kaynaklara uygun erişimin yaygınlaştırılması

15.7 Bitki ve hayvanların korunan türlerinin kaçırılmasının ve kaçak avlanılmasının sona erdirilmesi için acil tedbirlerin alınması ve yasadışı yollardan elde edilen yaban hayatı ürünlerine olan arz ve talebin irdelenmesi

15.8 2020'ye kadar kara ve su ekosistemlerindeki istilacı yabancı türlerin etkilerinin azaltılması için tedbirlerin alınması ve öncelikli türlerin kontrol altına alınması ve yok edilmesi

15.9 2020'ye kadar ekosistemlerin ve biyolojik çeşitlilik değerlerinin ulusal ve yerel planlara, kalkınma süreçlerine ve yoksulluk azaltma stratejilerine ve hesaplarına dâhil edilmesi

15.a Biyolojik çeşitlilik ve ekosistemlerin korunması ve sürdürülebilir kullanılması için her türlü kaynaktan gelen mali imkânların kaydadeğer miktarda artırılması ve seferber edilmesi

15.b Sürdürülebilir orman yönetiminin finansmanı için her düzeyden gelen kaynakların seferber edilmesi ve gelişmekte olan ülkelere, sürdürülebilir orman yönetiminin, koruma ve ormanlaştırmayı da içerecek şekilde, geliştirilmesi için yeterli teşviklerin sağlanması

15.c Sürdürülebilir geçim kaynakları fırsatlarını takip edebilmeleri için yerel halkların kapasitelerini artırmayı da içerecek şekilde, korunan türlerin kaçak avlanması ve kaçırılmasıyla mücadele etmek için olan çabalara küresel desteğin geliştirilmesi